

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/63/2018
Identifikačné číslo spisu: 3113232907
Dátum vydania rozhodnutia: 29.03.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Mária Trubanová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:3113232907.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu L. O., bývajúceho v V., zastúpeného JUDr. Miroslavom Balážom, advokátom, s o sídlom v Trenčianskych Tepliciach, Štvrť SNP č. 123, proti žalovanému J. O., bývajúcemu v V., zastúpenému JUDr. Petrom Žilinčíkom, advokátom, so sídlom v Dubnici nad Váhom, Centrum I č. 57/132, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 17 C 388/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 30. augusta 2017 sp. zn. 5 Co 87/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 29. novembra 2016 č. k. 17 C 388/2013-203 prvým výrokom zrušil podielové spoluvlastníctvo sporových strán k pozemkom, ktoré sa nachádzajú v katastrálnom území V, Obec V., Okres A., a to pozemok evidovaný ako parcela registra „E“, č. 100, druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, o výmere 218 m², zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX, pozemok evidovaný ako parcela registra „E“ č. 102/501, druh pozemku: záhrady o výmere 219 m², zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX, pozemok evidovaný ako parcela registra „E“ č. 102/502, druh pozemku: záhrady o výmere 1128 m², zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX. Druhým výrokom vyporiadal zrušené podielové spoluvlastníctvo tak, že pozemok evidovaný ako parcela registra „E“ č. 100, druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria o výmere 218 m², zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX, v katastrálnom území V. rozdelil na dva novovzniknuté samostatné pozemky, a to pozemok evidovaný ako parcela registra „C“ č. 293/4, nachádzajúci sa v katastrálnom území V., o výmere 73 m², druh pozemku: záhrada, ktorý prikázal do výlučného vlastníctva žalobcu a pozemok evidovaný ako parcela registra „C“ č. 293/5, nachádzajúci sa v katastrálnom území V., o výmere 146 m², druh pozemku: záhrady, ktorý prikázal do výlučného vlastníctva žalovaného. Pozemok evidovaný ako parcela registra „E“ č. 102/501, druh pozemku: záhrady o výmere 219 m², zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX, v katastrálnom území V. rozdelil na dva novovzniknuté samostatné pozemky, a to pozemok evidovaný ako parcela registra „C“ č. 293/6,

nachádzajúci sa v katastrálnom území V., o výmere 73 m², druh pozemku: záhrada, ktorý prikázal do výlučného vlastníctva žalovaného, a pozemok evidovaný ako parcela registra „C“ č. 293/7, nachádzajúci sa v katastrálnom území V., o výmere 146 m², druh pozemku: záhrady, ktorý prikázal do výlučného vlastníctva žalobcu; pozemok evidovaný ako parcela registra „E“ č. 102/502, druh pozemku: záhrady, o výmere 1128 m², zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX, v katastrálnom území V. rozdelil na novovzniknutý samostatný pozemok, a to pozemok evidovaný ako parcela registra „C“ č. 293/1, nachádzajúci sa v katastrálnom území V., o výmere 752 m², druh pozemku: záhrada, ktorý prikázal do výlučného vlastníctva žalobcu a zvyšná časť pozemku o výmere 376 m² evidovaná ako diel č. 7 v Geometrickom pláne č. 17C/388/2013, vyhotovenom Ing. Ludmilou Mužíkovou, úradne overenom dňa 14. januára 2015, pričlenil k pozemku evidovanému ako parcela registra „C“ č. 291, nachádzajúcemu sa v katastrálnom území V. o výmere 1053 m², zapísanom na liste vlastníctva č. XXX, druh pozemku: trvalé trávne porasty vo výlučnom vlastníctve žalovaného. Tretím výrokom rozhodol, že neoddeliteľnou súčasťou tohto pozemku je Geometrický plán č. 17C/388/2013 vyhotovený Ing. Ludmilou Mužíkovou, úradne overený 14. januára 2015. Štvrtým výrokom žalovanému súd priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu a piatym výrokom súd priznal štátu náhradu trov konania, ktorú sú povinní nahradiť obe sporové strany spoločne a nerozdielne. Po právnej stránke aplikoval § 141 ods. 1, § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 21 ods. 1 a 2, § 23 ods. 1, § 24 ods. 3 písm. c/ zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom. S poukazom na názor Ústavného súdu Slovenskej republiky vyjadrený v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 95/05, ako aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyjadrený v rozhodnutí sp. zn. 2 MCdo 3/2004, rešpektujúc právnu úpravu a ustálenú judikatúru všeobecných súdov (napr. R c 40/70) s a najskôr zaoberal možnosťou reálnej delby spoločného pozemku, za ktorým účelom vykonal miestnu obhliadku a ustanovil znalca z odboru geodézie a kartografie, ktorý znalec geometrickým plánom rozdelil predmetné pozemky podľa spoluvlastníckych podielov, rešpektujúc hľadisko, či je reálne rozdelenie vecí „dobré možné“, prihliadajúc na „veľkosť podielov a účelné využitie vecí“ (napr. funkčnosť a praktickosť, ale aj uspokojenie bytovej potreby jednotlivých spoluvlastníkov a pod.). O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku zákona č. 160/2015 Z.z. účinného od 1. júla 2016 (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 30. augusta 2017 sp. zn. 5 Co 87/2017 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny podľa § 385 ods. 1 a 2 CSP, pričom vo väzbe na § 387 ods. 2 CSP v celom rozsahu poukázal na vecne správne a vyčerpávajúce odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým sa v celom rozsahu stotožnil. Na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd dodal, že súd prvej inštancie správne konštatoval, že súd je viazaný taxatívnym spôsobom vyporiadania pri zrušení podielového spoluvlastníctva s tým, že k prikázaniu veci za náhradu môže dôjsť až za predpokladu, že reálna deliteľnosť nehnuteľností dobre nie je možná. Súd prvej inštancie sa dôsledne zaoberal veľkosťou, účelnosťou využitia pozemkov a v konečnom dôsledku rešpektoval vlastnícke aj užívacie práva oboch účastníkov sporu. Reálne rozdelenie podľa výšky podielov prichádza do úvahy v prípade faktickej a funkčnej deliteľnosti predmetov spoluvlastníctva s tým, že rozdelením nemusia vždy vzniknúť rovnako hodnotné samostatné podiely predtým spoločnej nehnuteľnosti, t. z. že pozemky nemusia mať rovnakú výmeru, rovnakú kultúru, bonitu, nemusia mať rovnaký vek a podobne. Prikázanie veci za primeranú náhradu jednému alebo viacerým spoluvlastníkom, ktorí o to žiadajú, prichádza do úvahy len vtedy, keď reálne rozdelenie spoločnej veci nie je možné. Pokiaľ sa teda medzi parcelou pôvodnou 102/502, ktorá susedí s parcelou č. 291 vlastnícky patriacu žalovanému odčlenil diel č. 7 s tým, že medzi pozemkami účastníkov sa nachádza betónový múrik, odstránenie takéhoto betónového múrika, ktorý predstavuje oplotenie a prípadné posunutie na novovzniknutú hranicu pozemkov, nepredstavuje tak vysoké náklady, ktoré by odôvodňovali prikázanie celej nehnuteľnosti do výlučného vlastníctva žalobcu bez rešpektovania spoluvlastníckeho podielu žalovaného. Zároveň reálnej deliteľnosti pozemkov neprekáža ani tá skutočnosť, že pozemky po rozdelení bude možné užívať k určenému účelu s určitým obmedzením oproti doterajšiemu stavu. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 386 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dňa 28. novembra 2017

na pošte dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. Namietal rozčlenenie parciel (v rámci zrušenia a vysporiadania podielového spoluvlastníctva), ktorým síce došlo k reálnemu rozdeleniu pozemkov, no podľa jeho názoru sa minulo funkčnému využitiu predmetných pozemkov a spôsobilo drobenie pozemkov. Poukázal na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 169/95, 2 MCdo 3/2004, 5 Cdo 93/2010 v ktorých dovolací súd stanovil demonštratívne kritériá na zrušenie a vysporiadanie podielového spoluvlastníctva a vzhľadom na to ne vyslovil názor, že ideálnym riešením vysporiadania predmetných pozemkov by bolo zrušiť spoluvlastníctvo tak, aby žalované podiely pripadli do vlastníctva žalobcu s povinnosťou výplaty za uvedené podiely, prípadne určiť iný spôsob vysporiadania, ktorý bude rešpektovať účelnosť využitia aj do budúcnosti. Žiadal rozhodnutie krajského súdu, ako aj okresného súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalovaný sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolacích (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala za účinnosti CSP v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie ako neprípustné treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

7. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno preto interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 319/2013, 3 Cdo 59/2017, 3 Cdo 209/2016, 5 Cdo 145/2016, 8 Cdo 99/2017, 8 Cdo 107/2017).

9. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (viď 1 Cdo 208/2016, 1 Cdo 137/2016, 3 Cdo 144/2017, a tiež rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

10. Naznačenej mimoriadnej povaha dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

11. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (1 Cdo 126/2017, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 89/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 211/2016).

12. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

13. Žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

14. Pokiaľ procesná strana v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, nevymedzí právnu otázku a neoznačí rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré danú otázku riešia rozdielne, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach (ktorú otázku a ktoré rozhodnutia mal dovolateľ na mysli); v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo byť neefektívne a nedosahujúce zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky a nekonkretizovania podstaty rozdielnosti rozhodovania odvolacieho súdu nemôže ale najvyšší súd (na druhej strane) pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinstančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a odvolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj 3 Cdo 6/2017).

15. Žalobca v dovolaní síce formálne poukázal na § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, z obsahu jeho dovolania však evidentne vyplýva nespokojnosť dovolateľa s vykonaným dokazovaním a názorom súdov nižších inštancií ohľadom zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva reálnym rozdelením pozemkov. Poukazujúc na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 169/95, 2 MCdo 3/2004, 5 Cdo 93/2010 by podľa dovolateľa bolo ideálne riešenie vysporiadania predmetných pozemkov tak, aby žalované podiely pripadli do vlastníctva žalobcu s povinnosťou výplaty za uvedené podiely, prípadne určiť iný spôsob vyporiadania rešpektujúc účelnosť využitia aj do budúcnosti.

16. V súvislosti s takto označeným a vymedzeným dovolacím dôvodom najvyšší súd uvádza, že nemôže byť v tomto smere postačujúce, nakoľko dovolací súd viazaný obsahovým vymedzeným dovolacím dôvodom, aby dovolateľ prípustnosť svojho dovolania pri riešení právnej otázky odôvodnil len odkazom na zákonné ustanovenie § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, ale je potrebné, aby dovolateľ konkrétne uviedol právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorá právna otázka je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne a vysvetlil, prečo z jeho pohľadu zaujal odvolací súd nesprávny právny názor na riešenie konkrétne zadefinovanej právnej otázky (pozri Števec M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H.

BECK, str. 1409).

17. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

18. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP).

19. Žalobca v dovolaní síce uviedol, že dovolanie podáva „podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP“, právnu otázku v zmysle vyššie uvedeného ale nevymedzil spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP. Žalobca v dovolaní nevymedzil právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a následne malo zakladať nesprávne právne posúdenie veci. Bez uvedeného nemôže najvyšší súd pristúpiť k posúdeniu prípustnosti dovolania a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný, bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP.

20. So zreteľom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že žalobca v dovolaní nenastolil takú otázku, ktorá by bola relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP, keď dovolacie dôvody v ňom nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 432 CSP, preto jeho dovolanie ako neprípustné podľa § 447 písm. f/ CSP odmietol.

21. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.